

Història d'un procés: *El Centre de Cultura de les Dones* *Francesca Bonnemaison*

El procés que hem seguit per aconseguir l'espai per al Centre de Cultura de Dones ha estat un procés enriquidor per a totes i altament productiu en el terreny de les idees. Han estat quatre anys de lluita intensa; quatre anys, també de les nostres vides, en que, entre reunions i plujes d'idees, hem viscut naixements i acomiadaments, nous amors, feines, estudis, relacions; quatre anys d'alegries i de penes, de riures, de somriures, de decepcions, d'alegries... però sobretot de treball en equip, de fort compromís de moltes, de totes i cadascuna de les dones que han seguit de prop o de lluny el projecte, i que hi han contribuït amb les seves aportacions, comentaris i crítiques.

L'any 1996 quan vam celebrar les jornades "20 anys de feminisme a Catalunya" ja parlàvem pels passadissos del futur incert de l'edifici. Per al moviment feminista la tasca de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona era un referent important i ja era coneguda la clàusula de cessió. L'edifici, llavors ocupat per l'Institut del Teatre, era un espai a reivindicar però en aquell moment moltes optaren per la paciència fins a saber quan s'arreglaria el futur de l'Institut del Teatre.

Tot i seguir de prop els esdeveniments, no va ser fins l'any 1998¹ que les coses començaren a moure's. Les primeres trobades varen

ser llavors per tal de començar-nos a organitzar per què l'espai no es perdés i per què la clàusula de cessió que va fer l'any 1941 la Fundació Francesca Bonnemaison es complís després de tants anys. Encara no estava clar del tot que volíem fer-ne, però d'idees no ens en faltaven.

L'any 1999 es començaren a fer les primeres reivindicacions públiques i les primeres recollides de signatures. El 8 de gener del 1999 es portà a terme la primera assemblea de grups de dones, convocada per Ca la Dona, CAPS, Drac Màgic-Mostra de Films de Dones de Barcelona, Duoda, Fundació Mª Aurèlia Campmany, Seminari Filosofia i Gènere i la llibreria Pròleg, que se celebrà a "La Cuina" de l'Institut. Hi participaren prop de 50 grups que van donar forma a un manifest que es presentà a la premsa i tot seguit al primer Congrés de les Dones de Barcelona (el 16 de gener).

A partir de llavors els grups es mobilitzaren i acabaren reunint-se més de 80 grups de dones que donaren suport al projecte. També es recolliren llavors les signatures de les primeres dones que, a nivell individual, donaven el seu suport. El Congrés de les Dones de Barcelona va recolzar el manifest i recollí la reivindicació en les seves resolucions.

El mes de febrer del mateix any es demanà oficialment una trobada amb el President de la Diputació per tal de presentar el projecte i les diferents activitats portades a terme, així com la presentació de tots els grups que donaven suport. Però el Sr. Royes, tot i que va delegar les negociacions, trigaria dos anys a rebren's.

Començaren llavors les assemblees per tal de donar forma al projecte inicial alhora que ens mobilitzàvem per tal de no perdre l'oportunitat de guanyar un espai per a les dones de Catalunya. Les assemblees i trobades tenien un ritme trepidant. Les idees eren moltes i volíem que el projecte que estavem elaborant fos l'expressió del desig de les diverses dones i grups. Es feren comissions de treball per tal de

començar a concretar els àmbits i els espais. Paral·lelament es portaven a terme les negociacions amb la Diputació que demostraven que les passes endavant eren difícils i no consolidades, el projecte avançava molt més ràpidament que el lliurament de l'espai real.

L'any 2000 la manifestació del 8 de març va entrar i va ocupar simbòlicament el vestíbul de l'edifici de l'antic Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona i es penjà una pancarta a la façana reivindicant l'espai.

Al juny d'aquell any es va presentar a la Diputació de Barcelona un projecte que concretava l'objectiu de transformar-lo en un Centre de Cultura de les Dones, que es constituís com "un espai obert que sigui potencialment emissor i receptor de la cultura de les dones".

Al mes d'octubre, l'Institut del Teatre deixava els locals del carrer Sant Pere més Baix, i esperavem poder ocupar-los i fer realitat el projecte d'immediat. Però les negociacions s'allargaven sense resultats tangibles, mentre l'edifici ja era buit.

En una Assemblea celebrada al desembre de 2000 al vestíbul de l'edifici, es va decidir fer una ocupació simbòlica pel 8 de març.

El lema d'aquell 8 de març del 2001 va ser "Les dones obrim espais de creació" i durant tota una setmana s'ocupà amb diferents activitats les dues sales de teatre i algunes de les sales i espais de la planta baixa. El mateix 8 de març el projecte va rebre el premi del públic dels premis "8 de març, Mª Aurèlia Capmany".

Fins aquell moment, l'acord semblava proper, malgrat que quan finalment vam poder celebrar l'entrevista amb el president de la Diputació, Sr. Royes, al febrer del 2001, aquest va optar per decebre les dones representants tot dient que l'espai disponible eren tan sols uns 200 m² i no hi havia res a parlar. Aleshores les coses es

començaren a torçar: mentre nosaltres omplíem de contingut i desig l'espai, la institució s'encarregava de tirar els somnis per terra.

Al maig d'aquell any es va enllestir i presentar a la Diputació el projecte detallat –en que es concretaven, entre altres coses, les demandes d'espai– per a la creació del Centre de Cultura de les Dones. Al juny es constitueix formalment l'Associació pro-Centre de Cultura de les Dones “Francesca Bonnemaison”, amb l'objectiu d'emprendre totes les actuacions necessàries per fer realitat el projecte.

Després d'un llarg temps de silenci, el mes de març del 2002 la Diputació presenta el seu projecte per al conjunt de l'edifici a la premsa, per segona vegada i sense tenir en compte les negociacions.

La resposta és un manifest, publicat el 8 de març a la premsa, on s'exigeix a la Diputació de Barcelona “que sense més dilacions acompleixi les condicions en què li fou traspassat l'antic Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona i faci possible, d'acord amb l'esperit que va regir la fundació de l'Institut, la creació i funcionament d'un Centre de Cultura de les Dones”.

El 8 d'abril es porta a terme a la sala Apolo una festa reivindicativa sota el lema “Contra la institucionalització de la cultura”, apodada carinyosament “la festa de les mosques”. El mateix mes d'abril l'associació promotora demana, de nou, una reunió amb el President de la Diputació, un any després d'haver-li estat lliurat el projecte.

Entre els mesos de setembre i octubre del 2002 el Consell de Dones de Barcelona aprova una resolució en la que demana “desbloquejar les negociacions amb la Diputació de Barcelona i situar la reivindicació de l'espai en uns termes clarament al servei de l'ideari del projecte presentat per l'Associació pro-Centre de Cultura de les Dones Francesca Bonnemaison”, i que inclou un acord, de mínims,

aprovat per l'Assemblea de l'Associació, en el que s'especifiquen les condicions imprescindibles per a que el Centre de Cultura de les Dones es faci realitat, tot respectant l'autoria i plena autonomia del projecte.

Sobre aquesta base s'aconsegueix reconduir les negociacions, que culminen amb una proposta de conveni per a la cessió d'ús de l'espai per al Centre, que és aprovada per l'Assemblea de l'Associació el 8 de març del 2003.

El 24 d'abril, el Ple de la Diputació de Barcelona aprova per unanimitat el dictamen per a la formalització del conveni, que per fi se signa formalment el 13 de maig de 2003. I s'obre una nova etapa engrescadora, plena de reptes i promeses. El Centre de Cultura de les Dones es posa en marxa.

Mireia Bofill i Abelló
Carme Porta Abad

nota:

1. O entre el final de l'any 1997 i el començament de 1998.